

Sygn. akt III AUa 852/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 września 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Wojciech Bzibziak
Sędziowie	SSA Witold Nowakowski SSO del. Anna Petri (spr.)
Protokolant	Michał Eksterowicz

po rozpoznaniu w dniu 15 września 2016r. w Katowicach

sprawy z odwołania W. O. (W. O.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach

z dnia 17 marca 2016r. sygn. akt VIII U 2227/15

- 1. zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie;**
- 2. odstępuje od obciążenia ubezpieczonego W. O. kosztami procesu.**

/-/SSO del. A.Petri /-/SSA W.Bzibziak /-/SSA W.Nowakowski

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 852/16

UZASADNIENIE

Ubezpieczony W. O. wniósł odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. z dnia 4 października 2015r. i z 20 listopada 2015r., odmawiających mu prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Domagał się ich zmiany i przyznania prawa do wnioskowanego świadczenia. Podniósł,

że od 1 kwietnia 1977r. do 31 grudnia 1998r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach, jako mechanik samochodowy w kanałach remontowych w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w D., której organ rentowy błędnie mu nie uwzględnił.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania zarzucając, iż ubezpieczony nie przedłożył świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych w spornym okresie. Udowodnił jedynie 1 rok, 6 miesięcy i 15 dni pracy w szczególnych warunkach, zamiast wymaganych 15 lat.

Wyrokiem z dnia 17 marca 2016r. Sąd Okręgowy w Gliwicach zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury, poczynając od 1 sierpnia 2015r.

Sąd I instancji ustalił, że ubezpieczony urodził się (...) W sierpniu 2015r. złożył wniosek o emeryturę. Organ rentowy zaliczył mu do o stażu emerytalnego okres jego pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 2 maja 1971r. do 20 września 1973r. w wymiarze niezbędnym do udowodnienia 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego.

W okresie od 18 listopada 1975r. do 31 marca 1977r. ubezpieczony wykonywał stale w (...) K. pracę na stanowisku mechanika samochodowego w kanałach remontowych. Za ten okres wydano mu świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Od 1 kwietnia 1977r. do 15 lutego 2000r. ubezpieczony był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w D., kolejno na stanowiskach: mechanika samochodowego, mechanika kierowcy, mechanika operatora i monter. Od 13 maja 1981r. do 16 września 1982r. przebywał na budowie eksportowej w Iraku, gdzie wykonywał obowiązki mechanika samochodowego i kierowcy samochodu ciężarowego. Od 4 lipca 1988r. do 31 grudnia 1992r. pracował na budowie eksportowej w Niemczech, jako monter przy budowie instalacji przemysłowych dla elektrowni. Od 1 stycznia do 20 kwietnia 1993r. ubezpieczony korzystał z urlopu bezpłatnego. W jego świadectwie pracy wskazano, że nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach.

Z przesłuchania ubezpieczonego wynika, że charakter jego pracy nie uległ zmianie po 31 marca 1977r. Nie miał on nawet świadomości, iż zmienił się pracodawca. Nadal wykonywał taką samą pracę, pracując w kanałach remontowych. Potwierdzają to zeznania świadków i zawartość jego akt osobowych, w których znajduje się opinia wskazująca, że ubezpieczony, jako specjalista instalacji hydraulicznych, pracuje w kanałach remontowych. Z zeznań świadka wynika ponadto, że również w Iraku ubezpieczony pracował w kanałach remontowych i jeździł samochodem ciężarowym. Z uwagi na warunki atmosferyczne, samochody ulegały tam ciężkim i częstym awariom, w związku z czym ubezpieczony wykonywał pracę montera w kanałach remontowych. Przez cały okres zatrudnienia w (...) ubezpieczony otrzymywał posiłki regeneracyjne i wodę mineralną.

W ocenie Sądu I instancji, zarówno praca wykonywana przez niego w kanałach remontowych, jak i praca montera świadczona po powrocie z budowy w Niemczech, była pracą w szczególnych warunkach. Jako monter, ubezpieczony pracował na wysokościach albo w głębokich wykopach przy budowie instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych na terenie elektrowni lub oczyszczalni ścieków.

Powołując się na treść art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U z 2015r., poz. 748) w związku z art. 32 ust. 1 i 2 tej ustawy, przy zastosowaniu przepisów § 3 i 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43), Sąd Okręgowy wskazał, iż odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie. Ubezpieczony spełnił bowiem wszystkie przesłanki do nabycia prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych: ukończył 60 lat w dniu (...), nie jest członkiem OFE, udowodnił na dzień 1 stycznia 1999r. 25 lat okresów ubezpieczenia, w tym 15 lat pracy w szczególnych warunkach. W Przedsiębiorstwie (...) w okresie od 1 kwietnia 1977r. do 1988r. pracował, jako

monter i mechanik samochodowy, wyłącznie w kanałach remontowych. Skoro bowiem jego pracodawca dysponował wyłącznie samochodami ciężarowymi i ciężkimi maszynami budowlanymi, to większość prac remontowych można było wykonywać wyłącznie z kanału, co potwierdziły zeznania świadków S. K. (1) i I. K. oraz przesłuchanie ubezpieczonego.

Do okresów pracy ubezpieczonego w charakterze mechanika samochodowego w (...) S.A. w D. Sąd Okręgowy doliczył jeszcze okres 1 roku, 4 miesięcy i 14 dni pracy w szczególnych warunkach w (...) K., ponieważ taki charakter jego pracy potwierdzało świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach i przesłuchanie ubezpieczonego, który wskazywał, że ta praca we wcześniejszym okresie niczym nie różniła się od pracy wykonywanej po 1 kwietnia 1977r.

W okresie zatrudnienia w (...) S.A. w D. ubezpieczony dwukrotnie przebywał na budowach eksportowych, gdzie łącznie spędził 5 lat i 9 miesięcy, wykonując pracę w szczególnych warunkach. Praca w Iraku nie odbiegała od pracy świadczonej w Polsce w kanałach remontowych. Prócz tego, w zależności od potrzeb pracodawcy, dowoził rury na budowę rurociągów. Już po doliczeniu tego okresu do 1992r. ubezpieczony legitymuje się wymaganym co najmniej 15-letnim okresem pracy

w szczególnych warunkach. Niezależnie od tego, Sąd I instancji zwrócił uwagę, że po powrocie z drugiej budowy eksportowej w Niemczech w 1992r., ubezpieczony nadal wykonywał pracę w szczególnych warunkach, jako monter przy budowie instalacji przemysłowych. Pracę mechanika Sąd Okręgowy zaliczył do wymienionej w wykazie A dział XIV, pod poz. 16 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r., tj. pracy wykonywanej w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych i szynowych. Natomiast pracę kierowcy samochodu ciężarowego przy dowożeniu rur podczas pracy w Iraku uznał za wymienioną w wykazie A dziale VIII, pod poz. 2 tego rozporządzenia.

Z tych względów, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od miesiąca, w którym zgłosił o to wniosek.

Apelację od tego wyroku wniósł organ rentowy.

Apelujący zaskarżył wyrok w całości, domagając się jego uchylecia i oddalenia odwołania oraz zasądzenia od ubezpieczonego na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego.

Apelujący zarzucił Sądowi I instancji:

- naruszenie prawa procesowego - art. 233 k.p.c., poprzez bezkrytyczne danie wiary zeznaniom ubezpieczonego i powołanych przez niego świadków, że osiągnął on staż pracy w szczególnych warunkach przewyższający 15 lat w okresie zatrudnienia

w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w D. od 1 kwietnia 1977r. do 31 grudnia 1998r., pomimo, że zakład pracy odmówił wydania świadectwa pracy w tych warunkach,

- naruszenie prawa materialnego - art. 184 w związku z art. 32 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz wykazu A dział VIII pkt 2 i dział XIV pkt 16 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów

z 7 lutego 1983r., poprzez niesłuszne przyjęcie, że ubezpieczony wykonywał stale i w pełnym zakresie czasu prace kierowcy samochodów ciężarowych i zarazem prace w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych, co stanowiło pracę w szczególnych warunkach wykonywaną stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, dającą prawo do emerytury w obniżonym wieku.

Apelujący zaprzeczył stanowisku Sądu Okręgowego, iż z przeprowadzonego postępowania wynika, że ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę mechanika samochodowego wyłącznie w kanałach remontowych. Wskazał, iż zeznania świadków nie znajdują żadnego potwierdzenia w dokumentacji osobowej

ubezpieczonego. Powołując się na wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 5 lutego 2014r. (III AUa 1368/13) wskazał, że zeznania świadków nie mogą zastępować świadectwa pracy w szczególnych warunkach: dowód z zeznań świadków, z uwagi na szczególny i wyjątkowy charakter prawa do emerytury w obniżonym wieku, nie może przesądzać o wykonywaniu pracy

w szczególnych warunkach, zwłaszcza, gdy fakty wynikające z zeznań świadków nie znajdują potwierdzenia w dokumentacji pracowniczej. Podkreślił, iż przepisy o przyznaniu prawa

do emerytury w obniżonym wieku są przepisami wyjątkowymi i nie mogą być interpretowane rozszerzająco. Nie można świadectwa pracy pracodawcy, posiadającego wiedzę źródłową, zastępować zeznaniami osoby bezpośrednio zainteresowanej wynikiem procesu

i jej znajomych, którzy mają jednoznacznie opisać zdarzenia sprzed kilkudziesięciu lat.

W ocenie apelującego, Sąd I instancji błędnie uznał, że w okresie od 1 kwietnia 1977r. do 1992r. ubezpieczony wykonywał pracę w warunkach szczególnych, pracując,

jako mechanik samochodowy wyłącznie w kanałach, wskazując jednocześnie, iż przebywał

w tym czasie dwukrotnie na budowach eksportowych. Potwierdził przy tym, iż w Iraku ubezpieczony pracował w kanałach remontowych lub dowoził rury na budowę, wykonując pracę, o której mowa w wykazie A dział VIII poz. 2 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. Sąd ten pominął przy tym fakt, że w okresie od 4 lipca 1988r.

do 31 grudnia 1992r. ubezpieczony pracował na budowie eksportowej w Niemczech,

jako monter instalacji przemysłowych, czym zajmował się także po powrocie do kraju.

Zdaniem apelującego, z przeprowadzonego przez Sąd I instancji postępowania dowodowego wynika, że w spornym okresie jedynie od 1 kwietnia 1977r. do 12 maja 1981r. oraz od 17 września 1982r. do 3 lipca 1988r. ubezpieczony wykonywał pracę, jako mechanik samochodowy w kanałach remontowych, przy czym, i tu wątpliwym jest, by praca ta była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wyłącznie w kanałach remontowych

z uwagi na zeznania świadków, którzy stwierdzili, że w razie potrzeby ubezpieczony pracował także, jako kierowca, czy operator. Po dodaniu do tych okresów okresu uznanego przez organ rentowy od 1 marca 1974r. do 15 września 1975r. i okresu pracy w (...) K. od 18 listopada 1975r. do 31 marca 1977r., ubezpieczony nadal nie legitymuje się wymaganym co najmniej 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach. Jedynie

w tych okresach wykonywał on przy tym pracę w warunkach szczególnych wymienioną w wykazie A dziale XIV pod poz. 16 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r.

Apelujący zauważył, iż w pozostałych spornych okresach ubezpieczony w ogóle nie wykazał pracy w warunkach szczególnych, bowiem:

- w okresie od 13 maja 1981r. do 16 września 1982r., przebywając na budowie eksportowej w Iraku, ubezpieczony pracował, jako mechanik samochodowy

w kanałach remontowych oraz jako kierowca samochodu ciężarowego, wykonując pracę na dwóch różnych stanowiskach określonych w obrębie dwóch różnych działów załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r.;

- w okresie od 4 lipca 1988r. do 31 grudnia 1992r., przebywając na budowie eksportowej w Niemczech oraz po powrocie

- od 21 kwietnia 1993r. do 31 grudnia 1998r., ubezpieczony pracował, jako monter instalacji przemysłowych, przy czym, Sąd I instancji w uzasadnieniu wyroku nie odniósł się do tych okresów zatrudnienia

i nie wskazał, w jakim wykazie, dziale i pod jaką pozycją to stanowisko zostało wyszczególnione.

Apelujący powołał się na orzecznictwo, z którego wynika, iż przepisy o emeryturach w obniżonym wieku mają charakter wyjątkowy i nie mogą być wykładane rozszerzająco

(tak wyrok Sądu Najwyższego z 4 lutego 2014r., II UK 294/13). Ponadto, niemożliwe jest uznanie za pracę w warunkach szczególnych pracy na jednym stanowisku, podczas której wykonywane są różne czynności odpowiadające

pracom wymienionym w różnych działach. Niedopuszczalne jest bowiem sumowanie prac zakwalifikowanych do prac świadczonych

w warunkach szczególnych, określonych w kilku pozycjach wskazanego wykazu, co w istocie doprowadziłoby do wykreowania nowego rodzaju zatrudnienia, nieprzewidzianego przez ustawodawcę w przepisach rozporządzenia z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze

(tak wyroki Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 10 września 2013r., III AUa 520/13 i z 3 lipca 2013r., III AUa 1229/12).

W odpowiedzi na apelację ubezpieczony wniósł o jej oddalenie.

Zdaniem ubezpieczonego, Sąd Okręgowy przeprowadził wystarczające postępowanie dowodowe i na jego podstawie dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych. Należycie wyjaśnił przy tym zastosowaną podstawę prawną rozstrzygnięcia. Organ rentowy nie wyjaśnił przy tym, w jakim zakresie zeznania świadków wykluczają możliwość przyjęcia, iż w sposób ciągły i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w warunkach szczególnych. Tymczasem, zarówno świadkowie, jak i sam ubezpieczony konsekwentnie zeznawali, że wszystkie jego obowiązki związane były z pracą kierowcy samochodów ciężarowych powyżej 3,5 tony i pracą wykonywaną w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie.

Przedstawione w uzasadnieniu wyroku Sądu I instancji ustalenia poczynione przez ten Sąd, co do części spornego okresu, są nieprecyzyjne, więc dokonana na ich podstawie ocena prawna zasadności odwołania nie może być uznana za prawidłową, co słusznie zarzucał apelujący.

Na wstępie wskazać należy, iż prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym wynika z prawidłowo powołanego przez Sąd Okręgowy brzmienia art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015r., poz. 748 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą emerytalną, w myśl którego ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1.okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat - dla mężczyzn oraz

2.okres składek i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie z brzmieniem art. 32 ust. 1 tej ustawy, ubezpieczonym urodzonym przed 1 stycznia 1949r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym, niż określony w art. 27 ust. 1. W myśl art. 32 ust. 2 ustawy, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Z mocy art. 32 ust. 4 ustawy, wiek emerytalny, o którym mowa

w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, tj. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.). Stosownie do § 3 tego rozporządzenia, do uzyskania prawa do emerytury wymagany jest dla mężczyzn okres zatrudnienia w wymiarze 25 lat. Przepis § 4 ust. 2 rozporządzenia przewiduje, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli osiągnie wiek emerytalny, wynoszący dla mężczyzn 60 lat i ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Z mocy § 2 ust. 1 rozporządzenia, praca w warunkach szczególnych winna być wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku.

Jak słusznie zauważył Sąd I instancji, ubezpieczony ukończył 60 lat dnia 2 maja 2015r., nie należy do OFE, a jego staż ubezpieczeniowy na dzień 1 stycznia 1999r. wyniósł 25 lat, po zaliczeniu mu przez organ rentowy pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 2 maja 1971r. do 20 września 1973r. Sporne między stronami pozostawało udowodnienie przez niego 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy uwzględnił mu przy tym jedynie 1 rok, 6 miesięcy i 15 dni pracy w tych warunkach w okresie od 1 marca 1974r. do 15 września 1975r., kiedy to pracował w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych w (...) S.A. w Z. i otrzymał za ten okres świadectwo pracy w warunkach szczególnych z dnia 3 września 2015r.

Za prawidłowe należy uznać stanowisko Sądu Okręgowego, zgodnie z którym dokumentacja osobowa ubezpieczonego, w powiązaniu z zeznaniami świadków I. K. i S. K. (1) i przesłuchaniem ubezpieczonego, pozwala na przyjęcie, iż pracę w tym charakterze świadczył on także:

- w (...) K. od 18 listopada 1975r. do 31 marca 1977r., co potwierdzono w wydanym mu świadectwie pracy w warunkach szczególnych oraz

- w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w D. od początku zatrudnienia tam, tj. od 1 kwietnia 1977r. do 20 kwietnia 1993r., z wyjątkiem okresów pracy na kontraktach eksportowych w Iraku i Niemczech. Realizował ją zatem od 1 kwietnia 1977r. do 12 maja 1981r. (4 lata, 1 miesiąc i 12 dni) i od 17 września 1982r. do 3 lipca 1988r. (5 lat, 9 miesięcy i 16 dni), wykonując stale i w pełnym wymiarze pracę mechanika samochodowego przy naprawie pojazdów mechanicznych w kanałach remontowych, wymienioną w obejmującym prace różne dziale XIV, pod poz. 16 wykazu A stanowiącego załącznik do powołanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r.

Łączny wymiar tej pracy w (...) S.A. w D., trafnie uznanej przez Sąd I instancji, za wykonywaną w warunkach szczególnych, wynosi 9 lat, 10 miesięcy i 28 dni, a w (...) K. od 18 listopada 1975r. do 31 marca 1977r. - 1 rok, 4 miesiące i 13 dni. Po zsumowaniu tych okresów z pracą uznaną za realizowaną w warunkach szczególnych przez organ rentowy w (...) Z. od 1 marca 1974r. do 15 września 1975r. (1 rok, 6 miesięcy i 15 dni), łączny wymiar pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze przy naprawie pojazdów mechanicznych w kanałach remontowych, wynosi 12 lat, 9 miesięcy i 26 dni. Do osiągnięcia 15 lat brak nadal 2 lat, 2 miesięcy i 4 dni, co nie dawało podstaw do przyznania mu emerytury.

Trafne natomiast okazały się zarzuty apelującego, zgodnie z którymi ubezpieczony nie wykazał, że w pozostałych spornych okresach stale i w pełnym wymiarze świadczył pracę w warunkach szczególnych. Okresy te zostały przy tym poddane przez Sąd I instancji pobieżnej analizie. Wniosek ten należy odnieść do okresów pracy ubezpieczonego:

na budowie eksportowej w Iraku od 13 maja 1981r. do 16 września 1982r., na budowie eksportowej w Niemczech od 4 lipca 1988r. do 31 grudnia 1992r. i po powrocie z nich

od 21 kwietnia 1993r. do 31 grudnia 1998r., po wykorzystaniu od 1 stycznia do 20 kwietnia 1993r. urlopu bezpłatnego.

Co się tyczy pracy ubezpieczonego w Iraku, to zgodnie z umową o pracę na budowie eksportowej, zajmował tam stanowisko operatora. Natomiast, w świetle zeznań świadka S. K. (2), który współpracował tam z ubezpieczonym oraz przesłuchania jego samego, wykonywał on tam obowiązki mechanika samochodowego przy naprawie pojazdów mechanicznych w kanałach remontowych lub woził rury na budowę samochodem ciężarowym. Brak przy tym ustaleń Sądu I instancji, z których wynikałoby, że kierował wówczas samochodem ciężarowym o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Tylko taka praca kierowcy jest przy tym ujęta pod poz. 2 obejmującego transport działu VIII wykazu A, stanowiącego załącznik do powołanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. Żadna z tych prac nie odpowiada przy tym obowiązkowi realizowanemu na stanowisku pracy operatora, o jakim mowa w umowie o pracę. Uznając za wiarygodne w powyższym zakresie zeznania świadka i przesłuchanie ubezpieczonego, mimo ich wyraźnej sprzeczności z treścią umowy o pracę ubezpieczonego, Sąd I instancji naruszył zasady swobodnej oceny dowodów. Pomiął przy tym całkowicie treść świadectwa pracy ubezpieczonego z (...) S.A. w D., w którym wyraźnie wskazano, iż nie wykonywał on tam pracy w warunkach szczególnych. Jak wynika tymczasem z ugruntowanej linii orzecznictwa, zeznania świadków, gdy nie znajdują potwierdzenia w dokumentach pracowniczych, nie stanowią miarodajnego dowodu pracy w szczególnych warunkach. Nie jest więc dopuszczalne oparcie się wyłącznie na zeznaniach świadków, w sytuacji, gdy z dokumentów wynikają okoliczności przeciwne (tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2015r., I UK 212/14, LEX nr 1648699 oraz wyroki Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu: z 17 stycznia 2012r., III AUa 1482/11, LEX nr 1110006 i z 22 lutego 2012r., III AUa 1734/11, LEX 1129735). Zauważyć przy tym należy, iż sam ten okres pracy, poza okresami uznanymi przez ZUS i zaaprobowanymi przez Sąd odwoławczy, nie wystarcza do spełnienia przez ubezpieczonego wymogu 15 lat pracy w warunkach szczególnych na dzień 1 stycznia 1999r.

Wbrew błędnym założeniom Sądu I instancji i wymogom art. 232 k.p.c., ubezpieczony nie przedstawił żadnych dowodów potwierdzających, że wykonując obowiązki montera instalacji przemysłowych na budowie eksportowej w Niemczech i po powrocie - od 21 kwietnia 1993r. do 31 grudnia 1998r. świadczył pracę w warunkach szczególnych. W wydanym mu za ten okres świadectwie pracy i w jego angażach wskazano, iż w Niemczech pracował jako monter - kierowca, a po powrocie - 21 kwietnia 1993r. powierzono mu obowiązki montera. Charakteru jego pracy w tym czasie nie potwierdził przy tym żaden świadek. Świadek I. K. był bowiem zatrudniony u tego samego pracodawcy do 1991r., a świadek S. K. (1) - do 1996r. Sam ubezpieczony podał tymczasem podczas przesłuchania, iż zarówno w Niemczech, jak i po powrocie, jako monter, zajmował się budową kotłów przemysłowych na wysokości w elektrowniach, a także wykonywał prace przy instalacjach wodno-kanalizacyjnych w wykopach i na estakadach oraz ciął stal. Z jego akt osobowych wynika przy tym, że w latach 1994-1996 ukończył kursy cięcia stali (10 czerwca 1994r.), lutowania (31 maja 1995r.) i zgrzewania (8 lutego 1996r.). Należy w tej sytuacji założyć, iż miało to na celu podniesienie kwalifikacji ubezpieczonego i bieżące wykorzystanie ich w czasie zatrudnienia w (...). W przeciwnym razie, byłyby one bowiem bezcelowe i ubezpieczony nie decydowałby się na kolejne kursy. Zauważyć tymczasem wypada, iż żadna z prac wykonywanych przez ubezpieczonego na stanowisku montera nie została ujęta w wykazie prac wykonywanych w warunkach szczególnych, zamieszczonym w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. Najbardziej zbliżona do nich jest praca wymieniona w pkt 5 i 1, obejmującym budownictwo, w dziale V wykazu A tego załącznika, przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości i roboty wodnokanalizacyjne oraz budowa rurociągów w głębokich wykopach. Z istoty rzeczy, budowa kotłów przemysłowych nie stanowi montażu konstrukcji metalowych, bowiem nie sposób utożsamiać kotłów z konstrukcjami metalowymi. Ponadto, prócz tego, ubezpieczony wykonywał instalacje w wykopach i na estakadach, a zatem nie stale i w pełnym wymiarze w głębokich wykopach, a także ciął stal. Jak z powyższego wynika, od momentu skierowania go do pracy na budowę eksportową do Niemiec, ubezpieczony nie wykonywał już żadnej pracy zaliczanej do wykonywanej w warunkach szczególnych, a wymienionej w załączniku do powołanego rozporządzenia. Wniosek

ten koresponduje z zarzutem apelacyjnym, w którym podniesiono, iż kwalifikując pracę ubezpieczonego na stanowisku montera do wykonywanej w warunkach szczególnych, Sąd I instancji nie przypadkowo nie powołał się na żadną z prac ujętych w powyższym wykazie, bowiem do żadnej z nich pracy tej nie sposób było zaliczyć.

Reasumując, zasadne okazały się zarzuty apelującego, zgodnie z którymi Sąd I instancji nie miał podstaw do przyjęcia, iż na dzień 1 stycznia 1999r. ubezpieczony wykazał 15 lat pracy w warunkach szczególnych wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Tymczasem, w postępowaniu z zakresu ubezpieczeń społecznych obowiązuje zasada kontradiktoryjności, w tym ciężaru dowodu twierdzeń zgłaszanych przez ubezpieczonego, któremu ten nie sprostął. Stanowisko to znajduje potwierdzenie w wyroku Sądu Najwyższego w z dnia 8 stycznia 2008r. (I UK 193/07, OSNP z 2009r, z. 1-2, poz. 52), a tutejszy Sąd w pełni je podziela. Wobec niespełnienia przez ubezpieczonego wymogu osiągnięcia owych 15 lat pracy w warunkach szczególnych na dzień 1 stycznia 1999r., Sąd Okręgowy bezzasadnie przyznał mu prawo do emerytury, co trafnie kwestionował apelujący.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny na mocy art. 386 § 1 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c., odstępując od obciążania nimi ubezpieczonego, z uwagi na fakt, iż nie pozostaje on w zatrudnieniu i cierpi na liczne schorzenia wymagające kosztownego leczenia. Na celowość uwzględnienia w takim przypadku sytuacji majątkowej i życiowej strony wskazał Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu postanowienia z 17 października 2007r. (P 29/07, OTK-A 2007, Nr 9, poz. 116 i powołane tam orzecznictwo).

/-/SSO del. A.Petri /-/SSA W.Bzibziak /-/SSA W.Nowakowski

Sędzia Przewodniczący Sędzia

JR